

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nr. de Duminecă
Pe un an . 4 Cor.
: Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferenc-utca 20

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Goana împotriva deputatului Al. Vaida-Voevod.

În desfășurarea ei largă, plină de avânt și putere, mișcarea politică românească pornită de deputații noștri a fost oprită de un ciot. O creatură tipică a sistemului tiraniei de rassă, un ajutor de subprefect, în volnicia sa infamă a avut îndrăzneala să oprească pe deputatul Al. Vaida-Voevod de a-și țineea darea de seamă înaintea alegătorilor săi din Abrud sat și comunele învecinate, aparținătoare cercului electoral Ighiu. Având la spate pădurea de baionete a puterii de stat, — o hordă de potâi cu instincte de lup — și răzimat pe dreptul său nefărmurit de a-și bate joc de sentimentele rebelilor valachi, cu un gest de pașă atotputernic a confiscat dreptul de întrunire al alegătorilor, a desconsiderat dreptul deputatului de a se pune în legătură cu alegătorii săi, nesocotindu-i imunitatea.

Adunarea populară stabilită de fruntașii români din Abrud-sat pe 24 August n. și anunțată în toată regula, a oprit-o ajutorul de subprefect din Roșia-montană, invocând o serie întreagă de motive. Suntem obișnuiți cu tot felul de motive. În țara noastră toate motivele sunt »lega'e« când e vorba de a lovi, de a sângea cât mai adânc sentimentele noastre. Dacă e vânt, dacă e plie, dacă-i iarnă, dacă-i vară — dreptul de întrunire ni se poate confiscă pe motiv că poporul se răcește, își con-

tractează vre-o boală. Grija părintească a statului nu cunoaște margini.

Motivele invocate însă de satrapul din Roșia vădesc o infamie nemai pomenită, desvălesc o goană sistematică pornită împotriva celui mai înimos deputat al nostru, împotriva dlui Alexandru Vaida-Voevod.

Cetitorii noștri cunosc din corespondența particulară apărută în numărul nostru de alaltăeri motivele invocate de subprefectul din Roșia. Trecem peste motivele paliative, că adunarea ar fi împiedecat comunicația ținându-se în zi de târg aproape de drumul mare, — că poporul în starea sa sufletească »aprinsă« și »atâtată« ar fi primejduit ordinea publică. Sunt atât de mincinoase și de perfide îngrijorările astea ale subprefectului încât revoltă și fără comentariu chiar și pe omul cel mai impasibil. Sunt insinuații injurioase menite să alimenteze tradiționala faimă, răspândită între poporul unguresc, că românii sunt elemente primejdioase pentru singurața publică, față de cari teroarea politică e de rigoare.

Ne oprim însă la motivul în vârtutea căruia satrapul din Roșia-montană a îndrăznit să interzică chiar adunarea. Se spune adică în motivarea deciziei, că încrederea ce ar fi manifestat-o adunarea față de alesul său iubi, involvă »criteriul agitațiunii naționaliste« și intențiunea de a demonstra încontra »judecății națiunii«. Va să zică ajutorul de subprefect, nu va încuviința decât ținerea unei astfel de adunări, care va vota încredere unui deputat în situație de a prezenta adunării un certificat de bună

conduită politică, iscălit de domnia sa. Acel deputat va mai trebui apoi să fie depositarul deplinei încrederi a partidelor ungurești din cameră, căci la dincontra păcătuește împotriva »judecății națiunii«, dat fiindcă partidele maghiare întruchipează »națiunea«.

Oricât de îndrăzneți, fuduli și îngâmfați ar fi în orgoliul lor de rassă căpăii guvernului, atâta sfătoșală șuchiată n'a putut să scapere nici din cel mai stupid creier unguresc, dacă n'ar fi fost inspirat din cabinetul negru al ministrului de interne. Dl Vaida e iarăși luat la țintă. Apare aceasta și din o altă împrejurare.

Când fruntașii din Vințul de jos au anunțat adunarea publică de Dumineca trecută, subprefectul de acolo, un român zăpăcit, li-a spus că nu se împotrivește participării deputaților Vlad, Suciu și Brediceanu la darea de seamă a dlui Maniu, dar pune condiția să nu vie și deputatul Vaida.

E clar că subprefecții lucrează în conformitate cu un ordin secret lansat de ministrul de interne către autoritățile administrative. E clar că împotriva dlui Vaida s'a pornit iarăși goana infamă. Se dovedește asta și prin măsurile ce se iau cu privire la dările sale de seamă. La Zlatna, Duminecă — scriu ziarele ungurești — s'au trimis jandarmi neobișnuit de mulți, pentru a preveni eventuala răscoală ce ar provoca-o prezența dlui Vaida.

Dar tocmai din cauza acestor prigoniri dragostea și alipirea alegătorilor față de dl

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Gâba pescarului.

De A. Maior.

(Urmare și fine).

Iar mă uit în Murăș, luna, ca'n palmă, nicăiri, așa apei era întunecată de două suluri, ce se usără punte dintru'n țarm în celalalt...

Ce gândesc eu în mintea mea: hai să trec Murășul pe pod și fără vamă, pui stângul, văd a sulul nu se cufundă, asvârli și dreptul înainte, i podu se ridică cu mine în sus, când văd una, a asta pășesc bărbătește, și plec în calea frâului... Când colo de cine se dau, iată'l întins, mort de jumătate, acum se bătea cu, moartea...

De groază, prind a striga cât mă lăsa coșul pieptului. Nime, nimic! Mă uit spre deal și luna ar strălucia acolo, ca un bumb de argint. Mă uit și mai bine, adică din gura lui căscată cât o sură, curgea o vale de petrii scumpe: argint, aur, de tot felul, și hoța de lună, încă se gândea să apuce și ea ceva, ca să și podobească coșifa...

Poi așa a murit fratele al urieș, de-o țijă cu m șu...

Bălanii fricoși se înbulzăsc, claie peste grămadă, mâni tremurătoare se anină de picioarele amurțite.

Țintele scaldate n lacrimi, schânteie spre uriașul mort, și par'că li se năzăre'n viu — genele inmuiate mătură mărgăritarele ce cad fărimate pe pielea aprinsă a obrajilor înbujoași Fiorul scurmă idânc prin sufletele plâpânde, și frica se scurge

împrăștiată prin toate vinele, iar groaza înlănțuie toate încheieturi e.

— Dacă era mort moșule, oare cine să-l fi o morât? Dta zică, că urieșii trăiesc cât munții...

— Poi tu n ci nu vrei să ști, că toate dealurile și toți munții-s închegați din oase de urie...i...

—... Ba nici Murășul n'o fost de când îi lumea tot așa de îngust, ca astăzi... Nuuu. Când a trecut carul al de foc peste frate-meu, — Dzo să-l ierte, și să-l hodiească — atunci sa-l fi văzut cât de pogănit era, — că hăi mult amar de sânge a curs atunci în el, de iera umflat pân pe la vârful plopilor ăstora... și de-atunci a trecut multă vreme rândunelele moșului, și Murășu pe zi ce mere tot sacă, tot sacă, de la urma urme lor rămâne pe sac, ș'atunci toți peștii cei mai mari se dau de trei ori peste cap, și se schimbă în câte un urieș de cel cum a fost frate-meu... peste, care-o trecut caru al de foc.

— Cum o fost moșule? O trecut caru al de foc peste el...

— Așa zău, pușorii moșului! El n'avea nici o teamă, ori grije, ci stă prăvălit așa ciobanește; abunăoară așa, cum șed și eu. Numa, că el eră întors cu fața spre cer și cum se minună așa de mândrenia stelelor, îl furase somnul greu, și cum visă, se jucă cu picioarele lungi, cu 3 suluri de car puse la olaltă, — azvârlite peste drumul cel de fier, oblu în fundul Murășului... și se jucă așa cu ele clătărind apa, fără leac de frică, de primejdie, ca omul, care se știe acasă la el în hotarul moșiilor lui...

— la uități puii moșului, par'că vine mașina, uite și fum, ori doar mi-se năzăre, că moșu păcatele lui, are albeață pe un ochiu...

Lucitoarele ținte se îndreaptă spre nourul de fum, ce se inieplă înăbușit, creștea valuri tot mai mari, mai întunecoase. Fiorul îi iă în stăpânire, tot mai mult, se lipesc unul de altul, se gudură, ca niște cățăluși în vremea durduțului.

— Așa-i că-l vedeți pufăind schintei și scrum? El o fi bată-l, să-l bată puterea lui Dumnezeu, roatele lui mi-a omorât fratele, i-a tăiat picioarele din genunchi, așa cum taie firezul lemnul: partea cea mai lungă rămâne pe capră, iar capătul mai scurt cade la pământ.

Așa s'au prăbușit și picioarele lui în apă, făcând punte peste Murăș, — din fluerile, ce s'au cufundat de tot, căci erau grele de s'au hăit țărării sub ele.

Spaima sburlește șuvitele de mătăsoasă, ochii strălucitori se umezesc, glasurile se nmoaie.

— Tu lustine, gândești, că le-a mâncat peștii?

Nuu! turtureaua moșului. Pe vremurile acelea nici pomeneală de peșii. Numai decând nămila de frate-meu a perit ici, că el eră curat răsad de pești, aveă atâtea degete la un picio câte furnici în furnicării din 7 hotare, și din tot degetul s'au prăsit mări șerpilor câte un pește, da ce pește? Cât mine mări copii! Și tot somni de cei cu gura lată, ce apucă copiii când se scaldă, și-i soarbe dintr'o răsufire...

Bălrânașul își petrece mâneca cămeșii prin orbitele adânc scobite, urmează, tânguitor, pare c'ar vrea să plângă.

— Să nu a-i leac de odihnă în viața ta, ca alți oameni, ba nici să mor nu mi slobod, ca tot creștinului de omenie.

— Vedeți gândăceii moșului așa m'a blăstămat maica, cu limbă de moarte, să n'am odihnă cât

Vaida crește mereu. Pretutindeni e întimpinat cu entuziasmul cu care se întimpină eroii. Increderea alegătorilor săi îl va încercui cu inelul magic ce-l va feri în luptele viitoare din cameră de invectivele hordei de invalizi intelectuali.

Nădăjduim să-l vedem la toamnă pe dl Vaida în șirul întâiu, luptând cu bărbăția neînfrântă a inimei sale românești. În desfășurarea ei grandioasă lupta pentru sufragiul universal va urni în curând întreagă țara și în cameră ne trebuiesc bărbați de curaj eroic.

Din goana pornită împotriva domniei sale alegătorii lui au înțeles cât li-e de mare datoria de-al sprijini. Și dacă guvernul ține să prilejască tot mai multe clipe poporului de a »strânge prăseua cuțitului din cingătoare« — răspunderea pentru soarta acestei țări în fața istoriei îl privește. Până azi încă poporul nostru e cel mai de ordine și cel mai pașnic în țară. Dar nu știm până când vom izbuti să contracaram efectul muncii lor subversive.

Căderea lui Justh. În lumea politică ungurească face mare senzație căderea lui Justh la alegerile municipale din orașul său Măcău. Justh a fost mai multe decenii membru al consiliului comunal din Măcău de unde acum a căzut. El a intrunit numai 4 voturi și alături cu el au căzut aproape toți independenții. S'au ales în locul lor *adrenți de ai lui Kristoffy și socialiști.*

Raportul nostru din Șiria desmințit. Alaltăieri am publicat un raport asupra adunării de popor din Șiria, făcut în spiritul general al adunării. Ziarul local „Aradi Közlöny“ s'a adresat dlui Ștefan C. Pop întrebându-l dacă raportul nostru e exact, mai ales dacă d-sa ar fi vorbit de „împărat“ în loc de „rege“. Dl Ștefan C. Pop *desminte* partea asta a raportului nostru. Iată ce a spus către ziaristul ungar:

Nu-i adevărat că în telegrama noastră adresată M. Sale la Ischl l-am fi intitulat *împărat.*

o-i trăi pe pământul acesta, până n'oi acăță și cel mai mic pescuț... așa zicea muma-mea, că din negrija mea s'a prăpădit fratele cel urieș de o țafă cu mine... Și când o-i fi prins toți peștii din Murăș, se va clădi dealul cel mare din față, și se va trezi frate-meu. Ho! ho! doamne ce-a mai fi atunci: toate dealurile se vor bate în capete, și din fumul și para până la nori, se va naște *hantocris*, atunci o fi coada veacului, numai atunci poate muri moșu, dragi rândunelele moșului...

— Voi de unde să știți drag stele moșului! când mă gândesc așa la blăstămul maichii, mi-se țipă ca un cuțit călit în foc ia aici sub țafa stângă... atunci s'aprinde locul sub mine și arde doamne ca 'n vatra cuptorului, nici o fir nu mai pot șede, că mă arde blăstămul, de mi-se țipește și măduva din oase... ia și acum, caut să mă duc, să văd nu mi-s'o acățat ceva'n șăr, să mai scap o leacă de arsura afurisitului de blăstăm...

Bălanii rămân locului, ca scriși pe perete cu luminele umede rătăcite'n urma moșului, ce de la o vreme îl înghițe buza înmustățită a malului.

Pe la căsile lor, copiii au povestit totul și părinților. Iar părinții erau buni-bucuroși, că în sfârșit s'a aflat omul ce știe fugări, pe ulișarnicii de băeți, să nu rămână uitați cu ziua'n cap, și în marginea apei, în dogoreala arșiței din inima verii.

— Dreptu-i tată! ce-o zis moșu Gâba, c'o avut un frate uriaș? și când l'o omorât mășina i-o curs un Murăș de aur și de argint din gura lui...

Și-o spus, că din picioarele lui o răsărit tot somni, cari ne'nucă dintr'odată când ne scâl-

Noi s'm trimis telegrama *regelui.* Este adevărat, că poporul românesc îl numește totdeauna împăratul, dar eu în discursul meu am vorbit totdeauna de *rege.*

Cât privește cântecul „Doamne ține“ („Gott erhalte“), un taraf de lăutari străini de adunare, au început să-l cânte după încheierea adunării, dar președintele adunării dl Dr. Iacob *Hotăran* a făcut semn țiganilor să nu cânte cântecul acesta.

Acestea sunt declarațiile deputatului național.

Vărsare de sânge pentru treicolorul slovacesc. Din Pressburg se vestește că în comuna *Magasfalu* din comitatul Pressburg, tineretul slovacesc a purtat cu prilejul unei serbări treicolorul slovacesc la pălărie. Jandarmii au somat pe feciori să îndepărteze treicolorul. Feciorii refuzând, jandarmii *au smuls treicolorul* de pe pălăria unui flăcău. Poporul s'a împotrivit acestei volnicii și jandarmii au făcut uz de arme, răniind pe mulți cu sulite. Un țaran anume *lorik* a fost rănit de moarte. Subprefectul a trimis alți 25 de jandarmi la fața locului pentru a „menține“ ordinea.

Reprezentanța fundațiunii Gozdu este convocată la Sibiu pe zilele de 29,30 și 31 August. În aceste ședințe se vor vota stipendiile.

»Un svon cludat«. Titlul acesta e al unui articol violent publicat de ziarul săsesc din Brașov, „Kronstädter Zeitung“. Autorul, un frunțos din Sighișoara spune interesanta veste că în anumite cercuri oficiale săsești se discută ideea de-a proclama pe un secretar de stat dela ministerul instrucțiunii publice cetățean de onoare al Brașovului. Spune că aceasta ar fi o »mărsăvie națională« și o »ingenunchiere« și atacă cu înverșunare pe reprezentanții politicii oficiale săsești, cari sunt niște țărăie-brău gudurători și ahtiași după subvenții, după titluri și ordine. Ar trebui să pierdem orice respect de noi înșine și ultimul rest de simpatie *înaintea tuturor oamenilor cum se cade* în lăuntru și înafară de țară și rușinea noastră ar fi și mai mare prin faptul că am alege tocmai pe un reprezentant al aceluia minister, care ne-a făcut răul cel mai mare prin legea Apponyi.

Ziarul săsesc publică articolul cu rezervă, spunând că nu știe nimic de acest svon.

dăm... Așa că nu-i drept, pești nu mănă copii, numai sânge, așa tată...

— Poi abunăsamă că-i așa, că peștii trag acolo în fundu apei pe copiii cei răi, cari stau cât li drăguța de zi tot în marginea apei, și n'ascultă de părinți, când îi pune să grijască de-o coadă de purcel...

Copilașul rămase tăcut, se gândi puțin, nu mai mărâi nici două, puse limba în blidul cu lapte, iute își astupă căpșorul, în niște scutece țipate pe pățel, începă a scânci.

— Mă omule! tu ești mai rău ca copiii, așa că spăriași copilul... O doar' ți-ai beut astă sară mințile ori ce trăsnet.

— Iustine! dragostea maichi! ce te doare puiu mami!

Copilul trâmura, ca răcile, în restimp gema dureros, iar fruntea-i ardea ca jarul.

Mama îngrijorată îi descântă vre-o doi cărbuni și sili să bea din apa descântată, îi spală fruntea, fața și ochii închiși, iar rămășița o turnă pe țâțana ușii, că bagseamă așa-i data, și bălanul durmi ca după o bătaie strajnică.

A doua zi în lumina de foc a soarelui, hoțomanii să prinienesc, prind curaj, nu se mai tem de gurile late ale somnilor, nici de fratele uriaș de o țântă cu moș Gâba. Cu trupurile vânătați de atâta amar de scaldat, tăbăresc înprejurul pescarului, cersind câte-o săgeată de argint.

Moșul, când vede că n'are'n cotro, crește peste mal, și până să și omoare somnul, șoldanii aleargă nebanatici prin gunoaiele oamenilor, după felurile bidigăni. Iar moș Gâba pescarul în toată ziua le spune alte și, felurite născociri și mirozării, după cum îi vine'n minte.

O călătorie patriotică.

S'au desfășurat câteva zile în Pesta de vară, care nu prea are ocupații, un șir de scene sentimentale, după cele mai perfecte reguli ale „patriotismului“ de modă veche, cu discursuri, viziile la statui și daruri de pământ al patriei, care se poate pune în cutie și la Predeal sau la Turnu-Roșu. Actorii erau anume persoane politice de acolo, de o parte, iar, de alta, colonia ungurească din București și dacă, nu mă înșel, din alte câteva orașe încă; suferii, mai mult sau mai puțin bine ascunși, se zăria că sunt anume „cugetători“ politici din Ungaria cari înțeleg să opue chestiei românești din țara lor o „chestie ungurească“ din România. Privitorii au avut, firește, sentimente împărțite: publicul maghiar, afară de cel socialist, care va fi ris, s'a înduioșat, cum e deprins s'o facă prin educația pe care i-o dă școala, literatura, proza; Românii se arată nervoși și îngrijorați. Înțeleg: Românii din Ungaria, căci românii noștri liberali, românii carpiști și românii noștri tachisti, românii jidani, românii greci și, domnule Nădejde, românii țigani au de rinduit și de fier în sos de injurii chestia nu știu căror bani de club, cari, de haram fiind, e îngăduit să se cheltuiască tot de haram, în grija clubului respectiv.

Ziarele românești de peste munți n'au de ce să se încălzească însă ori să se puie pe gânduri pentru această idilă dramatică, în corurile cele mai avântate ale căreia răsună cunoscutele glăsuri pițigăiate ale fiilor lui Israel, precupeți și detaiași de patriotism ori unde, dela energicul nostru „Adivor“ până la „hiclapurile“ și „napló“-urile capitalei ungurești.

În țară la noi sunt sate ungurești între Sirelia și munte, și anume în județele Roman și Bacău. Strămoșii unora dintre acești unguri, ai ceangăilor, au venit acolo de veacuri, în marea mișcare de expansiune a neamului lor. Alții sunt secui pripășiți de mai puțin de un veac. Ungureștii știu și unii și alții, dar știu cei mai mulți dintre bărbați și românește; cred că în Roman desnaționalizarea e mai desăvârșită decât în Bacău, unde a fost o neconțință improspătare cu elemente de-acasă.

Sunt țărani bătuți de nevoi, cari se simt doar de altă lege decât țărani noștri, catolici față de ortodoxii români, Aveau odată, și au încă, în mare parte preoți italieni, cinstiți față de țara care-i adăposteste. Lucrările de a scoate pe italieni, făcute cu putere în mai multe rinduri, n'au izbutit. Predicile agitatorilor n'au prins. Și, dacă ar prinde chiar, ce însemnătate pot să aibă 20—30.000, să zicem: 40.000 de săteni într'o țară ce numără alte patru milioane!

Asta e toată povestea; Statul românesc n'a intervenit cu mijloace care ar încheia, până în jumătate de veac, toată „chestia“, fiindcă n'a văzut nici o primejdie. Ceeace nu înseamnă că nu va interveni niciodată. Intențiile, neapărat, vor grăbi momentul.

Sătenii aceștia n'au nici pofta, nici mijloacele, nici priceperea, care trebuie toate pentru a călători la statuia slovacului Petöfi.

Sunt însă în orașele României, mai ales în București, oaspeți maghiari noi. „Tribuna“ zice că unii ar fi cetățeni români. Se poate: noi împământeni ușor și avem bunul gust de a nu cere împământeniților să facă pielea nouă. Rămăie cum sunt! Dacă vor fi răi, asta ne va învăța minte să nu mai împământenim.

Acești unguri au biserică, școli, ziar, societăți de cântări. Li privește. Soarta României nu e legată de felul cum vor fi crescuți fiii și fetele, mai mult din flori, ai slujnicilor, rândușilor, vizitiilor și birjarilor străini de cari e plin Bucureștiul. Vreau să cânte, — cânte! Vreau să meargă la Pesta, — meargă! Eu să fi fost ministru de lucrări publice — să mă ferească Dumnezeu! — li-aș fi dat chiar bilet de dus, și poate chiar de întors, căci de birjari, vizitii, rânduși și slujnice de peste hotar mai avem nevoie. Iar dacă Iulișca și Gabor vor fi învățat în călătoria lor că este un oraș mare cu jidani de carne și maghiari de bronz, dintre cari unii se chiamă Hunyady și Arpád, iar ceilalți Petöfi și Deák, — nu-i nici o pagubă!

Guvernul unguresc, partidele ungurești pot face cu românii de acolo ce vor, adevărat: *ce i lasă românii*; noi n'avem cu ungarii din țară nici în olin nici în mănecă. Nu-i dorim la sărbările su-

betului nostru și nu-i oprim, dacă-și simt un suflet, să se ducă la sărbătorile lui.

Deci, bun întors oaspeților! Bine-ați făcut aducând la noi „pământ maghiar“, căci pământul de aici, ori cine a locuit și ar mai locui pe dânsul, a fost și este și va fi pământ valah!

(„Neamul românesc“).

N. Iorga.

Din România.

Manevrele diviziei a 3-a. Luni au început între Pitești și Târgoviște, manevrele parțiale ale diviziei a III-a de infanterie, de sub comanda dlui general Cica

Manevrele se vor executa în zilele de 12, 13 și 14 August.

Din această divizie fac parte brigada V-a de sub comanda dlui general N. Constantinescu și brigada VII-a de sub comanda generalului Lăzărescu.

Din brigada V-a fac parte reg. 28 Radu Negru și 4 Argeș, iar brigada VI-a din regimentele 22 Dâmbovița și 30 Muscel.

În ziua de 14 August, dl general Cica va primi defilarea trupelor lângă Târgoviște.

*

M. Sa Regele a primit din partea M. Sale împăratului Austriei, Rege Apostolic al Ungariei, o scrisoare prin care-i notifică căsătoria A. S. I. și R. Arhiducesei Maria Henrieta, fiica A. S. I. și R. Arhiducelui Frideric, cu A. S. S. Principele Godefroi de Hohenlohe-Schielingsfürst.

*

Regimente noi de artilerie în România. Am anunțat deja că M. Sa Regele Carol a signat actul înființării a cinci regimente noi de artilerie, cu cari numărul regimentelor de artilerie în România se crește la 18. În scopul acestor ministru de război a comandat la uzinele Krupp încă 48 de tunuri noi cu tragere repede sistemul român împreună cu chesoanele necesare. Alături acum că noile regimente vor fi trimise în lagăre (bărci) mobile, dealungul hotarului bulgar în Dobrogea, și cu cari în legătură ministerul de război voeste a înființa și două erghelii mari pentru a ridica rasa cailor din țară.

Din străinătate.

Rusia construiește noul cuirasate. Consiliul amiralității s'a ocupat în ședința de ieri de proiectele de construcție pentru cuirasate noi; erau mai multe oferte, mai cu seamă ale colonelului italian Cuniberti și ale firmei Blohm din Hamburg. Consiliul a adoptat proiectele prezentate de firma Blohm. Cuirasatele vor fi de 20.000 de tone și vor face 21 noduri; tunurile vor fi de mare calibru și echipajul compus din 800 de oameni.

Cuirasatele rusești vor fi construite în șantierele rusești și de lucrători ruși.

*

Proclamarea lui Mulei Hafid ca sultan. Tanger. Notabilii marocani adunați într'o moschee au proclamat pe Mulei-Hafid ca sultan al Marocului. Asistenții au aplaudat în mod entusiast proclamarea lui Hafid. În oraș bucuria este generală.

El Menebi, reprezentantul lui Hafid, și El Guebas, reprezentant al lui Azis au fost la Legațiunea franceză spre a cere ministrului francez autorizația ca să se proclame imediat Hafid. Regnault a răspuns că el n'avea să intervie în nici un chip în chestiunile dinastice. Ministrul Franței a luat act de asigurările date în ceace privește siguranța col niile europene și menținerea ordinii.

Autoritățile au trimis în toate porturile o depeșă vestind despre proclamarea lui Hafid la

Tanger și invitând autoritățile porturilor ca să proclame de asemenea pe Mulei-Hafid ca sultan.

*

Atitudinea puterilor față de cel doi sultani din Maroc. Ziarul »Matin« află că guvernul francez a primit aseară o depeșă din Casablanca vestind despre sosirea sultanului Abdul Aziz la Settat.

»Echo de Paris« crede că guvernul francez nu va refuza să recunoască pe Mulei-Hafid ca sultan al Marocului, dar cabinetul din Paris nu va lua această inițiativă, ci că se va consfătuți cu puterile interesate dar mai întâiu cu Spania.

— Ziarul »Temps« observă că Europa, inclusiv Germania, a trebuit după actul din Algesiras să recunoască până acum pe Abdul-Aziz ca sultanul din Maroc; nu se poate că după o singură bătălie pierdută să fie sultanul legitim părăsit de puteri. Dar în caz când Abdul Aziz n'ar putea să învingă, Europa întreagă, dar nu o singură putere ar trebui să recunoască pe rivalul său.

*

Lupta între bulgari și greci în Macedonia. Sofia. Știrile răspândite de către agenția greacă după care bulgarii ar fi atacat pe greci și le-ar fi luat bisericile nu sunt adevărate, bisericile luate de bulgari erau ale bulgarilor.

Din cauza teroarei bandelor grecești și prin complicitate cu autoritățile din regimul trecut, grecii au luat aceste biserici ale bulgarilor, dar din cauza numărului foarte restrâns al grecilor și chiar al grecomanilor, bisericile acestea au rămas închise de atunci.

Sunt mai multe sate unde autoritățile turcești de mai înainte au luat biserici și școli de la bulgari și în mod absolut arbitrar le-au dat în stăpânirea grecilor, așa încât satul întreg bulgar trebuie să asculte slujba la aer liber și copiii să primească învățatura afară de școala lor.

În regiunea din Morihovo nu se găsește nici un sat grec, cu toate acestea toate bisericile și școlile bulgare au fost puse de autoritățile turcești sub stăpânirea patriarhului grec.

La Brodi, un sat bulgar de 800 de locuitori toți aparținând bulgarilor, bisericile și școlile au fost date grecilor.

Dar de când s'a înființat în Turcia un regim de libertate și de justiție, eră lucru firesc ca bulgarii să recapete bisericile și școlile lor fără ca să fie din această cauză învinuiți de nedreptăți și de violențe.

Alarma dată de către agenția din Atena are de scop să pregătească spiritele pentru o nouă activitate a bandelor de antărți.

Evenimentele din Turcia.

Poarta cere învoirea României pentru numirea unui demnitar.

Constantinopol, 10 August. Poarta a cerut învoirea guvernului român spre a numi pe directorul biroului de corespondență la ministerul de externe.

Ziarele turcești anunță că s'a publicat o irade destituind pe ambasadorii turci la Viena și la Berlin, și de asemenea pe ministrul Turciei la Belgrad; ei au primit ordinul de a veni la Constantinopol.

Comitetul otoman pentru uniune și progres a publicat o informație declarând că s'a făcut un acord desăvârșit între tinerii turci și comitetul pentru descentralizare.

După cele ce spun ziarele turcești, ministrul de interne, Reșid-Pașa a dat din nou demisia azi; marele Vizir a primit-o.

Ministrul vacanțurilor și-a retras demisia prezentată de mai înainte.

Cine face confesionalism în Beiuș?

Ni-se cere publicarea următoarelor:

Se crede într'o vreme, că între românii din Beiuș domnește cea mai perfectă armonie, cea mai bună pace și cea mai mângâietoare înțelegere. În deosebi se crede, că cu venirea P. S. Sale episcopului Ioan L. Papp la Beiuș, s'a pus capăt și certelor confesionale.

N'a fost însă mângâierea de lungă durată și nu ni dat ca sufletul nostru să rămână senin, nu ni dat să ducem la capăt aceea muncă edificatoare de închiegare națională, ce este atât de necesară pentru noi toți.

Năzuințele de bine ale inimșilor români sunt adesea împiedecate chiar de aceia, cari pot și au datoria să dea cel mai mare ajutor, cel mai hotărât sprijin.

Să vorbim de data aceasta numai de dl Ghera, mâna dreaptă a P. S. Sale episcopului dr. D. Radu. Dl A. Ghera, preot de-o parte, excelent financiar pe de altă parte, este cărmuitorul averilor episcopoești din părțile Beiușului. Tot ce face episcopatul aici, face cu știrea și sfaturile d-sale. Dar dl Ghera deși este preot, nu este preot român, căci la noi a fi preot unit încă tot aceea însumă, a iubi pe ori și care deaproape al tău numai pe neunit nu.

Nu facem aici amintire de toate isprăvurile cu cari dl Ghera s'a făcut vinovat față de toți românii de bine din Beiuș. Le retăcem numai din motivul să nu ni-se spună, că noi suntem vinovații și noi neuniții facem confesionalism.

O nouă ispravă ce dl Ghera voeste să o facă și care ne revoltă și care nu o putem retăcea, este următoarea:

Casa parohială gr.-cat. română din Beiuș în anul acesta a fost de nou edificată. Este un frumos edificiu, în piața din mijlocul orașului, în nemijlocita apropiere, cu biserica unită și cu gimnaziul. Edificiul e cu etaj, sus locuința protopopului, jos trei prăvălii.

Jidanii din Beiuș, cari aici sunt stăpânii comerțului și industriei numai din vina noastră proprie, năvălesc la dl Ghera să le arendeze lor cele trei prăvălii, ce vor forma proprietatea bisericești unite. Și dl Ghera se pare a nu sta pe gânduri și așa se vede, că voieste a face târg cu ei.

Nu ne doare, că dl Ghera este bun prieten cu jidanii, aceasta-i treaba d-sale privată. Tot omul poate să-și aleagă prieten pe cine voeste și de cine-i place, dar ce ne doare în cazul de față este trista constatare, că dl Ghera este mai bucuros învoit a tinde mână de ajutor, și a ocroti pe un jidan decât pe un român, dacă e neunit. Căci cele trei prăvălii voeste să le ia în arendă trei comercianți români, dar aceștia au nenorocul și esurul că s'au născut neuniți.

Toți trei primesc condițiile ce le ofer și jidanii și sunt tineri de ispravă și gospodari buni. Care poate fi dar motivul, ce l face pe dl Ghera să heziteze a da comercianților români în arendă prăvăliile? Sigur nu altul decât ura față de tot ce e neunit.

Somăm pe dl Ghera să se abată dela planurile d-sale și să nu ne aducă pe cap aceia rușine, ca în casa parohială unită, în locul a lor trei comercianți români, întâmplător neuniți, să vedem instalându-se vre-un jidan. Sau pentru dl Ghera tot una face, oricine vor fi conlocuitorii protopopului unit, în casa parohială unită? E tot una dacă la serbătorile noastre mari va vedea în ușa prăvăliilor jidani obraznici, cari să-și bată joc de noi și de cultul nostru, sau că acele prăvălii pe aceia vreme vor fi închise?

Dar așteptăm până vom ști cu siguranță, cari vor fi noii proprietari ai prăvăliilor.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa — mester de monumente și pietre de similit. —

Fabricație proprie din marmură, granit, soyal, labrador etc., din pietre de marmură
mănt magazin se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Căminaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.**
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánputak.

NOUTĂȚI.

ARAD, 26 August n. 1908.

— Știri personale. Dl. Dimitrie A. Sturdza a sosit în Carlsbad. — Domnul Take Ionescu se va întoarce din străinătate la 1 Septembrie.

— **La mormântul lui Simion Bărnăț.** »Gaz. de Duminecă« scrie că un comitet s'a îngrijit ca mormântul dela Bocșa română unde Bărnăț se odihnește să fie înalt frumos și provăzut cu un grilaj de fier. Deși din motive politice, pentru a nu primejdi »Asociația«, s'a amânat plerinajul la Bocșa, totuși, zice »Gaz.« credem că acest centenar al nașterii lui Bărnăț se va serba în mod vrednic, făcându-se la mormântul lui un pelerinaj mare, după cum cere amintirea lui. Așteptăm ca șefii vieții noastre politice și culturale, cari sunt mai întâi chemați, să-și facă datoria.

— **Sărbările culturale săsești.** În zilele de 22 și 23 Aug. toate societățile și reuniunile săsești și-au ținut obișnuitele lor serbări anuale, numite »Vereinstage«. De data asta serbările s'an ținut în Cincul-mare. La seara de cunoștință primarul M. Roth a ținut o conferință despre situația sașilor și românilor din comună pe care o extragem în altă parte.

A doua zi și-au ținut adunarea generală mai multe societăți dintre cari adunarea societății pentru cunoștința Ardealului („Verein für Siebenbürgische Landeskunde“) a fost deschisă de însuși episcopul săsesc Fr. Teutsch. Episcopul a amintit în introducere pe somitățile culturii germane morți în timpul din urmă ca Dove, Kirchhoff, Friedr. Paulsen etc. voind să accentueze în felul acesta unitatea de conștiință ce leagă pe sași de marele popor german.

Între altele s'a mai trimis o telegramă de omaj M. Sale, apoi s'au ținut conferințe istorice, ca aceea asupra »Urmelor catolicismului în dialectul săsesc« citită de Dr. Ad. Schullerus, apoi alta de preotul Dr. Scheiner asupra dialectului din Cincul-mare. Amândouă conferințele foarte interesante dovedesc o pregătire solidă și o tratare serioasă a materiei.

În ședința de Sâmbătă a secțiunii istorice s'a hotărât între altele de a se aduna datele necesare unui dicționar toponomastic, asemenea celui hotărât de secțiunea istorică a »Asociațiunii« noastre. S'a mai decis cumpărarea unui fonograf cu ajutorul căruia se vor fixa mostre de dialecte săsești.

După prânz la 5 a avut loc un concert religios în biserică. Seara preotul Rogge din Germania a ținut o conferință povestind impresiile sale din războiul franco-german 1870/71 la care a luat parte ca preot militar.

Duminecă a avut loc un pompos serviciu divin. Pe urmă a fost adunarea generală a societății Gustav-Adolf pentru ajutorarea școalelor și bisericilor evanghelice. Societatea are 59,571 de membri și 12,402'49 de cor. venit.

Serbările continuă.

— **Consistorul plenar din Blaj.** Unirea din Blaj scrie: La ședința consistorului plenar ținută la 15 Aug. n. 1908 au luat parte dintre purtătorii oficiilor protopopești următorii: Ioan Maior (Aiud), Iosif Lita (Biia), George Bărbat (Blaj), Ștefan Șandor (Odoheiu), Alesandru Târnavan (Pogăcea), Arifon M. Popa (Reghin), Iuliu M. Montani (Roșia), Artemiu Boer (Treiscaune), Iosif Costin (Turda) și vicarul Făgărașului Iacob Macaveiu. În ședința aceasta s'au conferit 4 șipendii Vanceane, s'au primit 132 alumni în Seminarul Junimei române greco-catolice ștudioase în Blaj, 66 fetițe în Internatul Vancean. S'au primit 14 teologi: George Dănilă (pentru Seminarul Central din Budapesta), apoi în fundațiunea Seminarului arhidiecezane: Ioan Codrea, Nicolae Vescan, Augustin Podoabă, Ioan Pop, Emilian Cosma, Ioan Roman, Ioan Fătu, Vasile Dancu, Alesandru Andrea, Vasile Rus, Teodor Groza, Enea Ramonțian și Eugen Mera. — Tot în aceasta ședință s'au constatat stipendiile vacante, cari se curentează.

— **Pelerinii la sf. mănăstirea dela Hodoș-Bodrog.** Azi după amiază la 4 au trecut pe lângă redacția noastră un lung convoiu de pelerini din comuna Șimand sub conducerea învățătorului Ioan Tocăniță, urmându-și calea spre sf. mănăstire din Hodoș-Bodrog. La curtea episcopescă ei s'au oprit și prin rostul învățătorului Tocăniță au cerut P. S. Sale binecuvântarea. P. S. Sa Episcopul li-a împărtășit, cu călduroasă bună voință, binecuvântarea sa arhierască.

— **Bustul lui V. A. Urechia.** Sunt câțiva ani de când s'a instituit la Azuga un comitet pentru ridicarea unui bust la Predeal mult regretatului naționalist V. A. Urechia. După cât aflăm, lucrările pentru instalarea bustului sunt aproape pe sfârșit, iar inaugurarea se va face la începutul lui Septembrie. Bustul a fost turnat în bronz de sculptorul Codrini și este la fel cu acela din Dorohoiu.

— **Corul din Caransebeș și limba românească.** Ni-se cere publicarea următoarelor: În Nr-ul din Lunia trecută (din 4/18 l. c.) al prețuitului d-voastre ziar, raportând despre sfințirea steagului reuniunii de cântări și muzică din Timișoara-Elisabetin, între altele ați amintit că la banchet:

„Sunt mai mulți membri din corul Caransebeșului, care are și membri nemți (!!!). La masă se aude prin urmare și multă »vorbă nemțească«. S'a rostit o serie de toasturi, dintre cari remarcăm pe al pâr. Sălăgianu, al pâr. Voniga și pe al dlui Borțun, simpaticul dirigent al corului din Caransebeș“.

La aceasta ne luăm libertatea a vă comunica că la banchet n'a participat decât un singur membru activ (român neaș) din corul nostru, împreună cu președintele și doamna sa, deci dacă s'a vorbit mult nemțește, cauza nu se poate căuta la membri societății noastre, ci la membri societății sărbătorite (din T. Elisabetin), cari au participat — pare-mi-se — în număr complet la banchet, și au vorbit foarte puțin în limba noastră. Mai amintim, că corul nostru dintre 57 membri activi, are o singură membră de altă naționalitate, care însă știe foarte bine și vorbește chiar cu predilecție românește. Totodată amintim, că dl Borțun, care a participat și toastat la banchet, este președintele societății noastre, iar dirigent al corului este dl Achim Aliontie. Primiți, etc. Ionașiu, secretarul societății.

— **Ce se petrece la sate.** Ni-se comunică: Acum Duminecă, în comuna Șistaroveț, poporul se află adunat ca de obicei în fața primăriei și ascultă la unul care cetă cu glas tare din o foaie românească. Notarul, vestitul Suricescu Tivadar, îmbătrânit în fără de legi naționale, stătea pe o bancă la o distanță onorabilă de popor. Într'astea pe drumul de țeară veniau doi jandarmi, cari ajungând pe lângă notar, acesta li oprește și li șoptește ceva. Oamenii au înțeles îndată ce șoptesc, căci în clipa următoare jandarmii au venit la dâșii cari steteau pacinici și le zise:

— Cse facse voi aici?

— Cetim, domnule — le răspund.

— Aicși nu slobod citit — zice unul dintre ei și apucă foaia din mâna omului care cetă și o rupe în bucăți. Au scos apoi baionetele, ca să împrăștie mulțimea, oameni, mai ales bătrâni și frunțași ai satului, cărora li s'a oprit și petrecerea aceasta nevinovată. Iată ce se petrece la sate.

Inscrierea la școală. Aducem la cunoștință părinților și pe aceasta cale, că înscrierile elevilor la școalele noastre parohiale se încep Marți în 1 și se vor termina Sâmbătă în 5 Septembrie st. n. — La înscriere se vor prezenta elevii sub conducerea părinților și vor solvi: ca famulațiune 1 cor. și pentru fondul regnicolar 30 fil., de fiecare elev. Pentru școlarii cari nu aparțin parohiei se mai solvește și didactru în sumă anuală de 4 cor. Inscriverile pentru toate școalele parohiale se fac la școala centrală din curtea bisericii. Iosif Moldovan, director școlar.

— **Alegerea de învățător din Cenadel-unguresc.** În 10/23 August a. c. s'a ținut la noi alegere de învățător la școala inferioară. Au fost trei concurenți, dintre cari Efrem Brindea provizorul înv. a întrunit 109. Ignatie Raica 41 și Tr. Tabic 7 voturi. Președintele electoral dl Terenția Oprean a declarat ales de înv. cu absolută majoritate de 61 voturi pe Efrem Brindea. Bucuria și însuflețirea a fost mare.

Correspondentul nostru ne descrie pe larg cum s'a săvârșit alegerea, precum și se plânge de ingerința neiertată a părințelii Romul Nestor în favorul unuia dintre candidați, cari au avut drept urmare că comuna s'a trezit asediată de jandarmi, sfârșitul însă a fost bun și asta să pună capăt la toate.

— **Școala românească din Șistaroveț.** În comuna fruntașă Șistaroveț, izbuti notarul român de acolo, împotriva voinții întregii comune, să facă școală ungurească de stat. Atâta însă nu era destul. Căci școală de stat deși era înființată a rămas goală, afară de doi-trei slujbași unguri câți sunt în sat, numai copiii notarului român (n'ar mai fi viață de român ca nenorocitul acesta) cercetau școala ungurească, poporul a refuzat constant de a și trimite copiii acolo. Ca oamenii să fie siliți să trimită copiii la școala ungurească, trebuia deci nimicita școala românească. Szariceszku Tivadar, mizerabilul, s'a pretat și la aceasta. A uneltit întâi ca edificiul școlar să fie declarat de necorespunzător și natural a reușit. Școala noastră a fost închisă. Poporul atunci, la sfatul harnicului preot dl Moise Suricescu, s'a pus pe adunat de bani, pentru ca să-și ridice școală nouă. Furia notarului nu cunoștea acum margini, împotriva preotului, a dlui Moise Suricescu, pentru că la sfaturile sale poporul aducea cu drag jertfe în bani și în material pentru noua sa școală. Iazadar îi erau însă toate opintirile.

Școala românească a ajuns până în stadiul de a fi edificată. Aici prin uneltirile sale mizerabile a reușit să-i mai pună un ultim obstacol. Ce să vezi? Cumintele fibirău din Lipova, dl Barothy pe care românii îl țineau de om cum se cade, se pune și oprește edificarea școlii românești sub pretextul absurd că ea va fi prea mică pentru toți copiii obligați la școală din comună Șistaroveț și că trebuie să înființeze două școli, iar fiindcă oamenii nu au bani pentru două, *el nu dă concesie nici pentru una, pentru care ar fi bani.* Evident că este vorba de o șicană mizerabilă a notarului Szariceszku și a șvabului renegat Barothy cari amândoi au nevoie de merite patriotice pentru că și împotriva acestui din urmă un scriitor comunal cu numele Jáki dovedise lucruri scandaloase și cu toate acestea este ținut în slujbă. Câte-o infamie de asta săvârșită împotriva unei școli românești, astupă multe blăstămății și d-lui Baróthy și hodorogitului de Szariceszku care toată viața sa prăpădită și-a cheltuit-o uneltind contra așezămintelor românești și a oamenilor de omenie. Publicăm la alt loc o mică infamie ce a săvârșit numai acum Duminecă cu doi jandarmi împotriva poporului.

În frunte cu vrednicul său preot poporul a dat recurs contra hotărârii lui Baróthy.

— **O biserică scoasă în licitație.** Cât de semitizată este țara noastră și stăpânirea ei, se dovedește prin acest fapt. Portărelul din Baja dăunăzi a pus sechestru pe biserică rom. catolică din Băcstorsod (Bacica) pentru a satisface pe creditorii contului scăpatat Latinovici, patronul acelei biserici. Portărelul fixase chiar și ziua când casa lui D-zeu eră să fie scoasă în licitație. Credincioșii din comună au făcut apel la curtea de apel din Seghedin care probabil va satisface rugarea oamenilor deoarece legea însăși oprește sechestrarea și licitarea unei biserici. Este însă caracteristic, cum în țara noastră, creditorii, de sigur pericunați, ai unui conte stricat, scot, printr'un slujbaș inconștient, o biserică la mezat. Iată un mic fapt care însă cuprinde un întreg tablou al epocii și al țării în care trăim.

— **Imnul turcesc.** Turcii consideră azi imnul „Hamidie“ învechit, îl socot ca un cântec al despotismului și al tirăniei. În zilele dintâi, revoluționarii cântau „Marsillieza“. Acum tinerii turci au un imn național propriu, închinat constituției otomane. Imnul acesta nu e făcut de un turc, ci de un grec cu numele Garikiopulo, capelmaistru și profesor de muzică în Constantinopol. Imnul, cântat acum pretutindeni în Turcia,

«Inchinat libertății turcești, „M. S. Sultanului, suveranul mărinimos, părintele constituției“... Puțin după aceea un alt compozitor din Constantinopol, un italian din Levant, Selvelli a compus și publicat „Marșul constituției“, care de asemenea e cântat în grădinile publice, alternativ cu imnul constituției.

— **Sfântul Ștefan Insultat.** Deputatul Benedek János a insultat într-o societate ungurească în Abazzia pe regele unguresc Sf. Ștefan numindu-l un *mișel bătrân și idiot*. Una din persoanele prezente, Dr. Arkay Ferencz i-a răspuns că astfel de declarații nu se șed nici unui hamal decum unui deputat. Rezultatul a fost un duel. Benedek a declarat cătră martorii adversarului că reprobă pe Sf. Ștefan pentru cunoscuta sa declarație că o țară de o singură limbă e șubredă. Desminte că ar fi zis cuvântul *mișel*.

Oricum ar fi zis, e o rușine când fiii unui popor nu mai au respect pentru marii lor înaintași și întemeietori naționali.

— **Căpitanul din Köpenick la Arad.** Căpitanul din Köpenick, Wilhelm Voigt a sosit ieri la Budapesta și va da câteva reprezentări. D. Voigt ne va face onoarea de a da și la Arad o reprezentare. Firește, umea setoasă de această delicioasă senzație va alerga să-l vadă, căci totdeauna se găsec mai mulți oameni doritori de a zădi pe un mare șarlatan decât pe un om cu minte și cinstit.

— **Aviz!** Abonenții cari au primit cartea «Iobăgia» de Ioan Russu-Șirianu și n'au trimis încă prețul ei sunt rugați prin aceasta a trimite suma de 3 cor. 30 fileri.

— **Ingrozitoare catastrofă minieră.** Depășite venite din Londra, fac cunoscut că o îngrozitoare catastrofă a avut loc în minele dela Vigan (Anglia) și că ea a costat viața a nu mai puțin de 64 oameni. Toți acești neorociți pe cari lupta pentru trai îi sileă să lucreze în adâncurile întunecoase ale pământului au rămas acolo, îngropați de o explozie de grison.

Prima echipă care s'a organizat pentru salvarea celor îngropați acolo, a încercat în zadar să pătrundă înăuntru, din cauza marelui cantități de gaze asfixiante cari umpleau puțurile și galeriile.

Ea nu putu aduce altă știre, decât că o surpătură de aproape 120 de metri s'a produs și că a văzut cadavre risipite, spăimântător mutilate, din cari unele aveau membrele rupte iar altele capetele sfărâmate. Trei de aceste cadavre fură scoase.

O a doua echipă se formă și scoborînd, avu de făcut unul dintre cele mai grele drumuri, printre bucăți de cadavre omenești sau de cai, cari zăcea amestecate la un loc, prin atmosfera înăbușitoare și fumul care umplea puțurile.

Cu toată ventilația ce se făcu, ea nu putu sta, înăuntru mai mult ca cea dintâin, și la ieșire, oamenii palizi și cutremurați de groază, povestiră spectacolul oribil ce li-s'a înfățișat privirii. Toți fură de părere că dacă vre-unul din lucrătorii surprinși a putut se scapa de dărîmături, cu siguranță trebuie se și fi dat ultima suflare în atmosfera care se afla acolo, și care a făcut din tot cuprinsul minei și al galeriilor ei, un imens mormânt.

Directorul companiei minelor a declarat că trimiterea unei noi echipe ar fi zadarnică, întru cât focul continuă să ardă, și că primele măsuri ce trebuiesc luate e o ventilare puternică pentru a stinge focul. Cu toate acestea gândul grozav că ar putea fi încă înăuntru oameni cari așteaptă ajutor hotărît pe doi ingineri să scoabă împreună cu vre-o câți-va oameni curajoși. Ei putură să scoată rînd pe rînd opt cadavre, arse într'un mod oribil. Scene sfâșietoare se petreceau împrejurul puțurilor, în mulțimea care mută și incremenită de durere sta cu ochii țintă la gura din care aveau să iasă un soț sau un părinte, la vederea căruia un țipăt grozav răsună arătînd că a fost recunoscut. O mamă, înebuni de durere, când văzu unul câte unul, eșind morți, cei patru fii pe cari sărăcia îi adusese în această subterană.

Și ori de câte ori echipa ieșea cu noi cadavre avea înaintea ochilor o mută și înfrorătoare întrebare a mulțimei adunate acolo, o privire cercetătoare pornind dela femeile și copiii al căror unic sprijin se dusesse pentru totdeauna.

S'a uos până în prezent 21 de cadavre. Dezolarea în toată regiunea e indescriptibilă.

— **Un mamut.** Mamutul găsit acum câteva luni în Siberia de miazănoapte va fi adus peste câteva zile în Petersburg, unde va fi expus. Transportul ăsta nu e de loc ușor de mărimea uriașă și de greutatea extraordinară a corpului acestui animal preistoric. Pentru transportul lui va fi ales un vagon mare special cu care va fi adus pe linia ferată siberiană la Petersburg.

În vagonul special va fi așezată gheața. Șefii de stație pe unde va trece trenul au primit ordin să aibe gheața la dispoziție pentru încălzirea celei ce se topește pe drum.

— **Un congres ciudat.** Un congres ciudat în felul lui a avut loc zilele trecute în Paris. Dricarii și cioclii din marele oăș s'au întrunit pentru a discuta ce măsuri trebuiesc să ia, pentru a-și schimba oarecum reputația lor macabră în fața publicului. S'a hotărât de-o camdată a se schimba uniforma ciocliilor, și a se alege o altă culoare decât cea neagră, care produce o impresie atât de funebă.

— **O grevă originală** a fost pusă la cale în Elveția de către doctorii cantonului Tessein. Din 55 de doctori ai statului 5 s'au pus în grevă, cerând sporirea salariilor. Deocamdată, statul a refuzat să le satisfacă cererea.

Osândirea învățătorului Popovici din Guvin.

Azi la prânz ora 1 fără un sfert, președintele tribunalului din Arad *Bittó*, a dat cetire verdictului adus în procesul învățătorului *Dumitru Popovici*. Verdictul e pe scurt: *trei luni temniță de stat și 100 cor. amendă în bani*. Cu toate depunerile martorilor atât de evidente pentru Popovici, cu toată apărarea atât de luminoasă și într'adevăr convingătoare a apărătorului, avocatul Dr. Iustin Marșieu, tribunalul a rostit verdictul de mai sus.

Condamnatul a făcut apel la curtea de casație.

Deși știrile neconținute despre nouă osinde aduse de judecătorii asupra noastră ne-au făcut aproape nesimțitori și să le primim cu o apatie fatalistă, totuși condamnarea acestui neînfrînt naționalist a impresionat și a sguduit pe toți românii din Arad, căci îl cunoaștem cu toții mult mai bine decât să nu credem în dreptatea cauzei sale.

Cât pentru autorul moral al acestei nedreptăți, fostul român, notarul Moncza György, dorim ca poporul unguresc să se îmbogățească tot cu astfel de elemente.

Concert, petreceri.

Petrecerea dela băile din Slatina. În 20 Iulie n. toată ziua a ploaț, abia de cătră sară a încetat ploaia. Totuși băile dela Slatina sara la orele 7 mișunau de oaspeții, cari s'au adunat din toate colțurile Maramurășului și ale Sătmărilor, la petrecerea aranjată de teologii «ungurieni».

În Maramurăș de mult n'a fost petrecere românească.

Petrecerea din anul acesta din punct de vedere material, n'a fost atât de succesă ca și cele premergătoare — venitul curat e 200 de cor; — cu atât mai frumos și mai îmbucurător este succesul moral. Petrecerea dela Slatina a fost într'adevăr ireproșabilă, *curat românească*. Un preot tinăr, părintele Mészáros, parohul Ronei de jos, s'a pus în fruntea clericilor, cari entuziasmați de idealuri mărețe, s'au siliit se spargă gheața indiferentizmului Maramureșan.

Ca acheristic pentru spiritul nou ce se manifestă în Maramurăș, este că la petrecere, o mare parte a damelor a venit în costumele românești

din Maramurăș și Sătmăr atât de variate și de o frumseță rară. Din Sătmăr au venit în costum domnișoarele: Eliza Rednic (Certeze), Aurelia și Lucreția Serbac (Vama), iar din Maramurăș domnișoarele: Anica Birlea (Berbești), Silva Călin (Petrova) Mărloara Ciplea (Biserica-Albă), Elena și Terezia Vlad (Botiza). Cele mai multe au fost încinse cu brău tricolor.

Petrecerea s'a început cu Ardeleana. Au urmat celelalte dansuri românești și străine. La sfârșitul fiesticăruia dans luat în program a urmat «Învărtirea maramureșană». În pauză, la masă, a vorbit părintele vicar Tit Bud, în termeni foarte călduroși. Un alt discurs a rostit pr fesurul dela preparandia din Gherla, dnul Aurel Dragoș.

Maramurășenii au fost încântați de dragostea Sătmărenilor, cari s'au grăbit și au luat parte la petrecerea aceasta. A fost și comitele suprem, baronul Sigismund Perényi cu dna; a suprasolvit 30 de coroane.

La petrecere au fost aproape 200 de persoane.

Correspondentul.

— Tinerimea română din Dobra și jur aranjază Duminecă, în 17/30 August 1908 o petrecere de vară în pavilionul de vară „La Hasaria“ din Dobra. Începutul la 8 ore seara. Venitul curat să destinează despărțământului („Asociațiunei“) Dobra, pentru procurarea de diapozitive.

— Concertul ce se va aranjă Duminecă în 17/30 August a. e. la Timișoara promite conform programului și poterilor angajate, a fi un concert de elită. Se fac mari pregrătiri din partea reuniunii învățătorilor bănățeni, care se prezintă în mod demn naintea publicului. Adunarea după cum se arată va întruni multă lume românească la Timișoara.

Economie.

Tributari străinilor...

Plugari și cărturari, din multe ținuturi, poate niciodată nu vor înțelege mai bine însemnătatea reflexiilor acestora, ca tocmai în preajma recoltelor de toamnă. De ani de zile constatăm la toți pașii, la toate ocaziunile, golurile prăpăstioase, ce cască în organizarea noastră economică. Cărturari învățați și mai puțin învățați, învățători, preoți, publiciști, economiști, arătat au de repetite ori, de nenumărate ori, neajunsurile funeste ale vieții noastre economice. Unii au descris urmările în colorii întunecate. Alții exprimau dorințe platonice. Alții, mai pătrunși de cruzimea realității, reclamă măsuri urgente de îndreptare, dacă nu vrem să rămânem vecinic în robia economică.

Slova și graiul uneori sună în pustiu. Alteori prind Trebuie să ne accentuăm neconținut defectele dacă vrem să le îndreptăm. Și trebuie să le îndreptăm, căci altmintrelea ruina nu va întârziă.

Iată un exemplu, din o sută și o mie.

Ținutul Geoagiului de-jos se întinde din preajma Orăștiei până cătră Zlatna. Are văi și coline scaldate de soare, scutite de criveț. Și locuitorii români, aproape în totalitate. Podoaba satelor, «măndrenia» colinelor, nădejdea oamenilor erau pomii și mai răzleț viile. Viile s'au distrus și au rămas pomii.

Și iată, că Dumnezeu a binecuvântat țarinile și holdele. Dat-a roadă pomilor, cum de mult nu s'a văzut. Crengile se apleacă la pământ sub povara manei. Cu proptele abia se pot sprijini să nu se desbino. Sunt pruni, cari cu trunchiu cu tot se apleacă la pământ. Prune bune, mustoase, răcoritoare. Bune de uscat pe iarnă. Bune de a fi făcute lietar sănătos. Bune de a fierbe viuars din ele, pentru a nu-l cumpără mai târziu, rău și prost, din cărciume păcătoase.

Dar ce folos, că are românul așa o recoltă?

De uscat, nu uscă prune, pentrucă nu știe. Reuniunile noastre economice ar fi chemate să-l împrietenească cu grătare și cupatoare de uscat. Dar nu-l împrietenesc. Sau e prea puțin ce se isprăvește.

Lietar se face pentru seama casei. Mai mult nu. Căci țaranul nu-l știe păstră și n'are unde să-l desfacă, n'are cui să-l vînză. L-ar vinde

„boltașului” din sat, dar nu-l cumpără, sau îi dă preț de batjocură.

Ar fierbe vinars, dar n'are căldări și vase după lege. Apoi vinarsul e amăgitor. Nu vrea să-l păstreze acasă. L-ar vinde și nu știe unde capătă preț cinstit. Cărciमारal din sat san din apropiere îi oferă preț de batjocură.

Mai bine e să vândă prunele deadreptul. Dar cui? Evreii fac consorțiu în sinagogă să nu ofere mai mult de 2 coroane pe hectolitrul. Și mai vinde, bade Nicolae, dacă ai cui. Sau lapădă-ți marfa pe nimic.

Dar cumpărătorii se află ei destui. Astfel presupun plugarii, și cu dreptate. Se află, dar nu se pe aici. „Am dori — zic ei — să le scriem cărți să vie să mai spargă legătura speculanților de aici, că fac chiar batjocură cu noi și cu ce ne dă Dumnezeu”.

Să scriem cărți! Dar cui?

Și dacă nu scriem, speculanții răd în pumni și câștigă multe „miuțe”, fără pic de osteneală.

Iată, cum un grup de negustori poate domina, economicăște, ținuturi întregi.

Iată cum, viața economică a plugarului nu e completă, fără meseriaș și fără negustor!

Golul trebuie să-l împlem de grabă. În acest scop:

1. Trebuie necondiționat ca tinerii noștri să îmbrățișeze cariera negustorească, în măsură neasămănat mai mare decum a făcut-o până acuma.

2. Din capul locului avem trebuință de negoț, care să valorizeze produsele agricole ale țării noastre. Aici să fie temelul. Aici ne arde la deget. Aici e terenul cel mai exploatat de străini, în dauna incalculabilă a țării noastre neorientate și a noastră a tuturor.

3. Reuniunile economice, ce le avem, să-și organizeze serviciu de informație. Să se informeze în toți anii, de timpuriu, pe unde ce produse precumpănesc. Conform acestora să caute debușuri, în patrie sau în străinătate, ca în momentele decisive să poată pune la cale conjuncturile cele mai favorabile producătorilor. Aceiaș sarcină îi revine „Centralei tovărășilor”, care eră bine să-și fi început activitatea până acuma.

Altfel ce folos de recoltele bune, iar bieții țărani zăpăciți așteaptă să i miluiască străinii cu prețuri derisorii!

E timpul să ne ridicăm prin noi înșine.

Geogiu, 18 August 1908. Gavr Todica.

P. S. Cumpărări de mere, pere, prune și derivate, (lictar, rachiu), din ținutul Geogiuului, mijlocește și institutul „Geogeană”, ori scriitorul acestor șire. (Algyógy, Hanyad vm.)

Situația economică a românilor și sașilor din Cincul-mare. La serbările culturale săsești din Cincul-mare dl M. Roth a ținut o conferință asupra situației economice a sașilor și românilor din comuna asta.

Extragem dintr'înșurătoarele date. După comasația ținută în anul 1900 țarina comunei cuprinde 15.549 de jugăre. Din acestea 5632 formează proprietatea comunală iar 9917 proprietate individuală. Din totalul de proprietate 5182 de jugăre formează pădure comunală, 4435 pământ arător 3350 livezi și 1859 sunt imașuri și drumuri ripi.

Proprietatea particulară se împarte astfel: 7700 formează proprietate săsească iar 1999 proprietate românească, iar 200 aparțin unor proprietari străini de comună. S'a plătit în total dare financiară (Grundsteuer) 10.210 cor. pe an, dintre care sașii plătesc 6214 cor. iar românii 2024 cor. Impozit pe domiciliu și chirii se plătește total 3753 de cor. dintre cari se vin pe sași 2567 de cor., românii 733. Sunt în comună 332 de gospodării săsești având în termen mediu câte 15 jugăre de pământ (dar cei mai mari patru proprietari au împreună 861 de jugăre), și 250 de gospodării românești cu câte 8 jugăre în mediu. Avera în vite se împărțește astfel: înainte de 1900, anul comasării, sașii au avut 1369 de capete de vite mari și 284 de rimători, iar românii aveau 823 de capete mari și 59 de rimători. În anul 1908 cifrele respective s'au schimbat astfel: sașii au 1488 și 310, românii 744 și 23.

Din pământul aparținător sașilor și astăzi se arendează românilor o parte mare, lucru pe care-l reprobă conferențiarul.

Sunt date și fapte cari ar trebui să ne ducă la concluzia că trebuie în sfârșit și noi să începem organizația noastră economică pentru a scoate pe țărani noștri din starea de astăzi.

Școala agronomică din Bistrița își va începe anul școlar Marți în 1 Septembrie a. c. n. Se primesc băieți, cari au implinit vârsta de 14 ani și cari până la vârsta aceasta au cercetat vre-o școală.

*

Expoziția de vite cornute în Bistrița. Cu prilejul târgului de vite din săptămâna aceasta, societatea săsească din Bistrița pentru cultura vitelor a deschis o expoziție în care s'au împărțit acelora cari au putut arăta vite mai frumoase de rasa Pinzgau, premii în valoare de 30 cor.

Budapesta, 26 August 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22.22	22.24
Săcară pe Oct.	18.44	18.46
Cucuruz pe Main	14.10	14.12
Ovăs pe Oct.	15.94	15.96

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:
Grâu nou

De Tisa — — — —	22 K.	40—23 K.	35 fl.
Din comitatul Albei — —	22	20—23	15
De Pestă — — — —	22	30—23	25
Bănățenesc — — — —	22	40—23	35
De Bacica — — — —	22	30—23	25
Săcară — — — —	18	70—18	80
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15	40—15	70
„ de cvalitatea II.	15	—15	40
Ovăs de „ I.	16	60—16	80
„ „ „ II.	16	20—16	50
Cucuruz vechiu — — — —			
„ nou — — — —	15	60—15	75

Felurimi.

Portretul Sultanului. Ziarele cari au obiceiul să însoțească cu ilustrații evenimentele la ordinea zilei, au adesea mult de furcă cu procurarea ilustrațiilor de cari au, într'un moment dat, foarte mare nevoie.

Intr'o astfel de situație grea — spune „Comœdia” — se află zilele acestea un mare ziar ilustrat francez.

Din Constantinopol sosiseră știrile senzaționale despre acordarea constituției și ziarul trebuia să dea cu orice chip portretul sultanului. Fotografia acestuia fu căutată în tot Parisul, dar înzădar. N'o avea nimenea. Ce eră de făcut? Redacția eră foarte încercată. Dar iată că unul dintre redactori își aduce aminte că un funcționar dela ambasada turcească, îi zise odată: „Senatorul vostru Naquet seamănă perfect cu Sultanul nostru; un fes îi mai trebuie pe cap și-i leit Abdul Hamid”. Atâta fu de ajuns. Redacția își procură repede portretul senatorului Naquet, cunoscut în toată Franța ca un apostol neobosit al divorțului. Capul semit al fostului deputat fu îmbogățit cu un fes frumos și în zina următoare cetitorii putură vedea în ziar și portretul „bine reușit” al... sultanului.

*

Rabinul din Petrican și femeile cu brațe goale. În Polonia rusească, în orașul Petrican, rabinul s'a scandalizat de femei că au obiceiul să stea cu brațele goale (ba chiar, poate decolate N. R.) Ca să pună capăt scandalului, rabinul a împărțit în oraș o înștiințare că într'o casă, în care se află femei cu brațele goale, nu e îngăduit nimărui să-și facă rugăciunile, iar femeile, prin fapta suspomenită, fac un păcat de neiertat. Ovreeii progresiști au voit să răspundă tot prin publicitate; dar nici un tipograf n'a cutezat să tipărească răspunsul. Orașul s'a despărțit în două partide: una cu rabinul (habotnicii), alta în potriva lui (progresiștii).

Se crede că se vor încăieră la bătaie.

*

O dramă de amor. Sunt aproape patru luni, de când într'un hotel din strada Tournelles, cunoscut ca loc de întâlniri, o femeie foarte elegantă închirie o cameră situată la al treilea etaj, înscriindu-se în registrul sub numele de Germaine Fleur, în vârstă de 25 de ani, de meserie croitorească, originară din Turin.

Noua chirieșe eșia regulat în fiecare zi și nu

se întorcea de cât seara târziu; din când în când primea vizitele unui compatriot al său, un italian, de meserie chauffer. Acum vre-o câteva zile însă, în momentul când eșia Germaine Fleur se adresa portarului, rugându-l ca în cazul când pe la orele 4, o va căuta un domn, să-i spună să o aștepte până se va întoarce. Domnul veni în adevăr pela ceasurile 4, și la întoarcere croitoreasa îi găsi așteptând-o. Ambii vorbiră multă vreme împreună, și la urmă Germaine chemă și spuse să se aranjeze o cameră vecină. În această cameră se instală convorbitorul ei în chiar seara aceleiași zile, înscriindu-se sub numele de Camille Javelot, de meserie, măcelar fost cu locuința în strada Bonaparte. Camille era un om puțin vorbăreț un om închis și cu aerul totdeauna posomorât. Timp de patru zile fu văzut prea puțin pe afară, fără ca cineva să știe ce face cât timp stă închis în casă.

Dar după trecerea acestor 4 zile, pe la ora 2 după amiază, fereastra camerei ocupată de Germaine Fleur se deschise brusc și chirieșă scotând capul se plecă în afară strigând îngrozită ajutor, contra unui om care voia să o omoare. Strigătului ei însă îi răspunseră imediat patru detunături, în urma cărora se făcu tăcere. Acei cari năvăliră în odaie la auzul țipetelor și al detunăturilor, avură înaintea ochilor o priveliște spăimântătoare. Într'un colț, lângă piciorul patului, croitoreasa cu fața însângerată se zbătea în prada unor grozave dureri; ceva mai la o parte, ținând încă în mână revolverul de care se servise, bărbatul zăcea neînsuflețit. Comisarul dispuse transportarea amândurora la un spital apropiat unde fură imediat internați. Germaine Fleur se află într'o stare gravă; nenorocita fusese lovită în gât și în gură.

Cât despre Camille care nu dedea decât prea puține speranțe de scăpare, își trăsesese un glon în tâmplă.

În declarația pe care cu multă greutate a făcut-o croitoreasa, a arătat că eră tocmai ocupată cu întocmirea unei depeși către părinții lui Camille, pe care acesta o rugase s'o facă, când îl văzu îndreptând revolverul asupra ei. Atunci ea s'a repezit la fereastră, cerând ajutor.

Urmarea se știe. Femeea a declarat cu această ocazie adevăratul său nume care e Marguerite Canalé.

Amănunte cchinute din afară au stabilit că victima acestei drame e o femeie bine cunoscută în lumea ga anteriei urde eră supranumita Spaniola.

Ultime informațiuni.

Sănătatea M. Sale regelui Carol. Dl profesor Dr. Noorden a sosit azi la Sinaia pentru a examina pe M. Sa regele și pentru ași da seama ca în vara trecută de starea sănătății suveranului.

Dl Dr. Noorden va rămâne două zile la Sinaia.

Poșta Redacției.

G. T. Viena: Adresa dlui Maniu este: Dr. Iuliu Maniu avocat Balázsfalva.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, jumătate oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

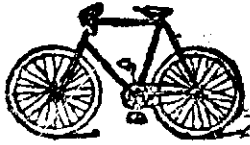
Dr. Marius Sturza.

HAMMER ZS. és TÁSRA

mălestru de articole electrice și fabricant de balanțe (cântare).
ARAD, Piața Boros-Béni, Nr. 1. (In casa dlui Dr. Sever Ispravnic).
 Mare atelier de reparaturi speciale. Mare magazin stabil în biciclete fabricații engleze, americane și germane. Singurul vânzător al mașinei de cusut celebre „VICTORIA”, „OPPEL”, „SINGER” și „MINERVA” cu suneca în formă de roată. **Magazin de balanțe decimale și de bucătărie.**

Mare asortiment în părți de mașini de cusut, articole de montate biciclete și articole de electricitate.

Tot felul de reparațiuni în bransa aaeasta pe lângă prețuri moderate și garanție

Müller György

prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti
Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acopereminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în esecutie frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

Bufet cu mâncări reci. Toată noaptea deschis.

Avis!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am luat în primire localul „KIS PIPA” din strada Salacz Gyula și adoptându-l din nou, lărgindu-i încăperile, și l-am prefăcut într'o cafenea modernă și

I-am deschis

supt firma de

CAFE EMKE

„ în ziua de 1 August „

Principiul meu de căpetenie va fi de-a servi băuturi curate și nefalsificate, mâncări reci și de-a câștiga încrederea on. public prin serviciu punctual.

Avem localuri deosebite pentru societăți!

Zilnic va cânta un taraf de lăutari țigani de I-a forță.

Rog on. public să-mi frecventeze localul cât mai des

Weinberger Lajos,
 proprietarul cafenelei „EMKE”.

In localul meu se vor găsi toate ziarele din țară streinătate la dispoziția onor. public.

Mare succes. Invenție nouă.

Dinții susțin sănătatea

căci sub influința lor stau organele mistuirei, cari natural au înriurire asupra sănătății. Fiindcă sănătatea e mai scump tesaur din lume, de aceea vă recomand noua mea invenție, care nu e frază goală ci vă dă o probă sigură

cosmetical de dinți „Hófehér”

a lui Nádler

care și cei mai negligeați dinți îi curăță depărtându-le negreala sau gălbineala
îi face albi ca și zăpada

O singură experimentare adeverește, că „Hófehér” e mai bun ca praful, crema și pasta de dinți, că nu e în el praful care să frece, care se pune pe gingei și între dinți și ducând smaltul de pe dinți produce dureri de dinți și de gingei. Nu conține săpun, ca altele.

»Hófehér» e un lichid produs din sucuri de plante pe cale chimică, și are un gust plăcut.

Prețul unei sticle 1 cor. 50 fil, care ajunge 1—2 ani.

Se capătă la:

Nádler Lajos

ARAD, în depozitul din Andrásy tér 20,
 Locul fabricii: Varjassy József utca 32, (casa proprie).

Sub scutul legii și patentat!

Grosz Nagy Ferencz,

farma- **Debreczen** : : farmacia : :
 cist. : : **Arany egyszarvu**

~Hajdusági
 Bajuszporó.

Védjegy.

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
 dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

.....
 .....

MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI

în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau mustața o lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Acuma à sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

Încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datoriile de interese mari.

Resolvare grabnică, serviciu prompt.

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

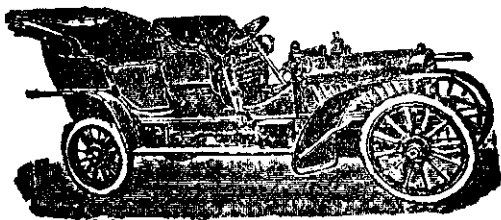
ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.
SIBIU—NAGYSZEBEN Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantăm întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atin-

gătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.

Fac reparații de automobile și de biciclete.

KÉZSMÁRKY J. Prima întreprindere de pompe funebre din Arad

Biroul central și magazinul de modele, strada Weitzer

:: János, palatul minorilor, lângă posta centrală. ::

Depozitul principal: Maros u. 2 sz. casa proprie.
Telefon 465. Telefon 465.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că am înființat cu ziua de azi o întreprindere de pompe funebre bine asortată corăspunzător cerințelor de azi.

Aranjez înmormântări în loc și în provincie cu cea mai mare pietate, după sistemul studiat în cele mai mari orașe din țară și din străinătate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase cu prețuri estime fără concurență.

Toate mormântările se săvârșesc prin prezența mea.
Arad 1908, 1 Iunie.

Cu distinsă stimă

Kézsmárk J.

VÉBER JÁNOS K.

tinichigiu specialist, proprietarul mai multor brevete.

Szatmár, Strada Szirmai Nr. 1.

Cea mai de căpetenie condiție pentru păstrarea sănătății e apa fără baccili.

Străcurătoarea de apă

„Weber“ e un aparat de strecurat apa curgătoare, precum și apa de fântână, făcându-o curată ca cristalul, așa că și în cea mai nepretențioasă căsnicie se poate bea apă bună, plăcută. Aparatul de strecurat se manuează ușor și e experimentat doctorește. E un obiect de mare folos în căsnicie și fiind ieftin, deja și până azi e foarte răspândit. Îndeosebi e de recomandat pe seama ospătărilor, cafenelelor, școalelor și institutelor.

Prețul aparatului:

cu volum de 15 litrii . . . 20 cor.

„ „ „ 25 „ . . . 24 „

„ „ „ 35 „ . . . 28 „

de proporții mai mari prețuri deosebite. La comanda din provincie 3 cor. cheltuiulă de împachetare. Totodată aduc la cunoștința on. publică că fac și reparăm stropitoare de vie.

Părți constitutive se capătă de asemenea.

